

Neviditelné ženské bezdomovectví v Praze

Autorka: Barbora Ordošová, Katedra Pastorační a
sociální práce ETF UK, 2016/17

Bezdomovectví

- Vypovídá obraz spícího bezdomovce v tramvaji o tak různorodé skupině bezdomovců?
- Lze si všimnou žen bez domova? Proč nejsou tak vidět?
- Ženy bez domova tvoří skupinu osob v nouzi, která si zaslouží svoji vlastní pozornost a speciální přístupy sociální péče a pomoci.

Co se děje?

- Těchto žen není málo a počet bude narůstat.
- Situaci řeší neziskové organizace a charity.
- Po roce 1989 se bezdomovectví vynořilo, jako problém – stát však tento problém komplexněji neřeší a pokud ano, tak dost nevhodně - viz. další snímky

Bezdomovce odsuneme do tábora za město, navrhuje radní Janeček

ILUSTRACNÍ FOTO | FOTO: TOMÁŠ HÁJEK, LIDOVÉ NOVINY

PRAHA „Expert na bezdomovce“ radní Jiří Janeček (ODS) přispěchal s dalším nápadem, jak vyčistit pražské ulice. Za městem chce bezdomovcům postavit tábor.

„Jsou tady bezdomovci, kteří nerespektují vůbec nic. Musíme je vytlačit z centra,“ říká. „Představují hygienické a bezpečnostní riziko, není to nic pěkného na pohled.“ Svým kolegům proto hodlá na příští schůzi představit akční plán, v němž se počítá s vybudováním bezdomoveckého tábora na periferii metropole.

Do něj zamíří ti lidé bez přístřeší, kteří nechtějí pracovat. „Pokud cokoli odmítnou a budou si chtít žít svůj bezdomovecký život, připravíme na okraji Prahy místo, kde nebudou nikoho obtěžovat,“ líčí plány radní.

Praha 5 bude svážit bezdomovce: poskytne psychiatra i sprchu zdarma

20. dubna 2015 19:28

Radní na Praze 5 se rozhodli vrátit alespoň desetinu tamních lidí bez domova částečně zpátky do života. Součástí plánu je mikrobusevá linka, která je bezplatně zaveze do centra se sprchou. Kromě toho se budou moci nechat ostříhat nebo přijmout pomoc psychiatra.

Ilustrační foto | foto: Martin Veselý, MAFRA

Když před třemi lety Praha připravovala koncepci prevence bezdomovectví, spočítala, že v metropoli žijí bez přístřeší zhruba čtyři tisíce lidí. Odborníci tehdy v textu odhadovali, že do roku 2020 se tento počet více než ztrojnásobí.

„Myšlenka je taková, že mikrobuse odveze tam, a až se umyjí a převléknou, mohou se vracet zpět běžnou autobusovou linkou.“
(idnes)

- Národní systém evidence a sběru dat o počtech bezdomovců neexistuje
- Pojem bezdomovec je těžko definovatelný, zvláště pokud jde o ženy
- Počet bezdomovkyň – více ohroženy chudobou než muži, studie dílčí, žádná se ženami nezabývá – zpracovávány zjevné případy – ženy spíše latentní, nenavštěvují azylové domy

Co je to latentní? Proč žen méně využívají služeb pro lidi bez domova?

- Ženy častěji než muži volí latentní formu bezdomovectví – především z obav před odsouzením společnosti.
- Skrývání, přebývání u známých, stydí se, neidentifikují se z „bezdomovkyní“
- *„Mnoho žen přebývá v nejistých bytových podmínkách u svých přátel, agresivních a nespolehlivých partnerů, nebo v podnicích, které nabízejí sexuální služby. Osoby, které potkáváme přímo na ulicích, jsou pak ty, kterým se již zhroutila i tato nestabilní střecha nad hlavou.“*

Paní Věra (58 let) se vždy snažila pečovat o svůj vzhled a to zejména z důvodu, že si poté nikdo nevšiml, že je bez domova a tak se vyvarovala problémům a případnému násilí jak ze strany veřejnosti, tak i mužů bez domova: „Já vždycky chodím čistá a umytá, hezky oblečená a nikdo si nevšimne, že jsem bezdomovec. A mám pokoj, nikdo mě neotravuje.“ Stejnou strategii neviditelnosti volí i paní Vladislava (55 let): „Já jsem umytá, hezky oblečená a nikdo si nevšimne, že jsem bezdomovec. Snažím se, aby to nikdo moc neviděl.“ Paní Radka (53 let) se snaží splynout se společností a tak se chrání jako ostatní ženy: „Já se o sebe starám. Dbám o sebe, koupám se, to mě na ulici chrání. Zapadám. Vypadám jako ostatní.“

- Skryté = méně možností využívat služby než muži nebo služba nereaguje na potřeby (např. matky s dětmi)
- Mnoho azylových domů, ale nehledí na genderové rozlišení.

Proč ženy nenavštěvují tolik služby pro lidi bez domova?

- Nereagují na ženské potřeby
- Těžké na ulici (verbální i fyzické násilí), stejně těžké ve službách pro lidi bez domova

- Azylové domy jen na určitou dobu a za určitou cenu (Vršovice), skoro jako ubytovna, těžké si sehnat komerční bydlení (kauce apod.)

„Nejhorší je to prostě v noci, jak se sešeří. Všude ožralci, opilci, a tak dále, zloději nebo já nevím co. Kolikrát mě okradli. ... Byla jsem v Brně nějakou dobu a.. já si chtěla oddychnout. Brno je malý město prostě. Na rozdíl od Prahy. Aa byla jsem na squatu a byla jsem tam sama. Přišel tam jeden člověk, se kterým jsem se cítila bezpečně a tak se pozdravíme. Přišel tam ten člověk a.. začal si mě přivlastňovat. Já jsem myslela, jako že kamarád všechno a tak dále a tak dále a tak dále. Že na ulici jsme na jedné lodi. No, a skončila jsem tak prostě, že mě znásilnil a s monokly na očích. Zmlátil mě. Víckrát to bylo.“(Tereza)

Příčiny

- „Ženy dispozičně více psychicky odolnější, to vyplývá i z role matky“
- U žen faktory spíše vztahové, multifaktorové příčiny
- Domácí násilí, chudoba, traumatická změna v průběhu života jako například úmrtí dítěte či partnera, absence dostupného a bezpečného bydlení, věková a genderová diskriminace na trhu práce, drogová či alkoholová závislost, rodinná historie sociálního vyloučení, vážné psychiatrické onemocnění

Paní Věra (58 let) zažila násilí ze strany manžela: „Když jsem bydlela ještě s mým bývalým manželem tenkrát, no to nešlo. Šla jsem od něj. On mi ubližoval. On mě mlátil. Když jsem odešla, ulevilo se mi.“ Paní Věra odešla od svého manžela do jiného bytu, který poté opustila, aby zajistila své dospělé děti a zůstala bez domova.

Paní Vladislavě (55 let) zemřel před jedním rokem přítel. Ztráta milované osoby jí způsobila jak materiální potíže, tak velké trauma, ze kterého se stále vzpamatovává: „Zemřel mi chlap. Nebyla jsem na bytě nahlášena. Z prvního manželství měl čtyři děti. No tak, ty si byt vzaly a mě nechaly jít na ulici.

- . Tereza opustila rodiče, když jí bylo šestnáct let: „Já jsem adoptivní dítě. ... No a voni rodiče se strašně prali. Pak mlátili mě a tak dále a tak dále a tak dále. Vona nevlastní matka chtěla odejít a vzít mě s sebou. A prostě mlátila mě takovým způsobem, že jsem to nevydržela a odešla z domova.“ Dnes je Tereza už 21 let bez domova.*

Organizace, které to zajímá ➡

Charita v Žitné

„V Nízkoprahovém denním centru, jediném svého druhu v České republice, najdou pomoc ženy, které ztratily střechu nad hlavou a ocitly se na okraji společnosti, i ty, kterým sociální vyloučení hrozí. Spolu se sociálními pracovníci hledají cestu, jak svou obtížnou situaci řešit.“

- *Mají i terénní program*
- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/1975243-praha-ma-prvni-specialni-centrum-pro-zeny-bez-domova>
- <http://programmari.cz/>

Nezisková organizace Jako Doma

- *Jako doma – Homelike, o.p.s. je nezisková organizace, která se věnuje ženskému bezdomovectví. Naším cílem je společnost, kde každý má možnost důstojně bydlet a kde nejsou sociální a genderové nerovnosti. Našimi prostředky jsou partnerství a participace, empowerment (posílení), vytváření bezpečného prostředí, genderová citlivost a spolupráce lidí s domovem a bez domova.*
- *Do budoucna bych rádi otevřeli komunitní centrum pro ženy a transgender osoby bez domova nebo ty, které jsou ztrátou domova ohroženy. Zatím takový prostor v ČR chybí. Centrum bude jedinečným prostorem pro odpočinek, setkávání a vzájemnou podporu, a bude nabízet zdravotní služby a hygienické zázemí. Bude v něm také komunitní kuchyň a bistro Kuchařek bez domova.*
- <http://jakodoma.org/>

Jejich projekty:

Společně pro ženy: pojďme o tom mluvit

- *V projektu vzniklo představení ONY / Dokumentární divadlo žen bez domova. Premiéra byla 28. května 2015 v Praze, další reprízy se uskutečnily ve Znojmě a v Praze v srpnu a říjnu. Představení mělo velký mediální ohlas a pro samotné herečky bylo velkou výzvou, jejíž zvládnutí je hodně posunulo.*
- <https://www.youtube.com/watch?v=8lRAyuJLVcw>

Superhdinky jsou tam venku

- <https://superhrdinky.wordpress.com/>

**UDĚLAT PRVNÍ
KROK JE NEJTĚŽŠÍ.
NEBOJ SE HO!**

UŽITEČNÉ KONTAKTY PRO ŽENY
ZAŽÍVÁJÍCÍ NÁSILÍ NAJDEŠ
V MAPĚ PRAHY PRO ŽENY BEZ
DOMOVA, MAPABEZDOMOVA.CZ

NAPŘÍKLAD JAKO DOMA NABÍZÍ
NEJRŮZNĚJŠÍ ODPOČINKOVÉ
I VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY,
PIŠ NA INFO@JAKODOMA.ORG
NEBO VOLEJ 774 448 138

EVITA

SUPERSCHOPNOST:
**ZLOUNY
PŘEPERU A PRO
KAŽDOU ŽENU
MÁM DOBRou
RADU.**

JAKO DOMA **SUPERHRDINKY
BEZ DOMOVA**

Projekt podpořila Nadace Open Society Fund Praha a programem
Evropské Unie Evropský sociální fond, Investice do budoucnosti.

**NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA**

**norway
grants**

**I TY JSI
SUPERHRDINKA**

UŽITEČNÉ KONTAKTY PRO ŽENY
ZAŽÍVÁJÍCÍ NÁSILÍ NAJDEŠ
V MAPĚ PRAHY PRO ŽENY BEZ
DOMOVA, MAPABEZDOMOVA.CZ

NAPŘÍKLAD CENTRUM
SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA /
INTERVENČNÍ CENTRUM NABÍZÍ
BEZPLATNOU POMOČ OBĚTEM
NÁSILÍ, ZAVOLEJ NA 281 911 883
NEBO 734 510 292.

SVĚTLOŠKA

SUPERSCHOPNOST:
**POSÍLÁM
SVĚTLO VŠEM
ŽENÁM,
KTERÉ HO
POTŘEBUJÍ.**

JAKO DOMA **SUPERHRDINKY
BEZ DOMOVA**

Projekt podpořila Nadace Open Society Fund Praha a programem
Evropské Unie Evropský sociální fond, Investice do budoucnosti.

**NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA**

**norway
grants**

Kuchařky bez domova

- „charita naruby“ – bezprizorní budou dávat jídlo zajištěným
- Pracovní místa, bezprizorní kontakt, smazání bariéry
- Na nový domov peníze nestačí

<https://www.youtube.com/watch?v=DV0bDy5Yghk>

Nový prostor

Způsoby řešení

- Navazující zařízení – pro alkoholiky apod.
- Něco po ročním azylovém bydlení
- Specificky uzpůsobená místa
- Posílení pracovníků
- Prevence, zmapování bezdomovectví vzhledem k genderovému problému
- Zaměření na diskriminaci žen

Dokud se rovnost mezi muži a ženami nestane nedílnou součástí při rozhodování o opatřeních a postupech v boji proti sociálnímu vylučování, situace se nejspíše bude nadále zhoršovat.

https://www.youtube.com/watch?v=TRj7M_NYUtM&index=1&list=LLDioWt3GGmjUe5M9LZaBf-w

Zdroje

- <https://www.facebook.com/novyprostor.cz/photos/rpp.200800880372384/265679523884519/?type=3&theater>
- https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_bezdomovcu
- http://jakodoma.org/wp-content/uploads/2014/04/zprava_final.pdf
- https://www.czso.cz/csu/sldb/vysledky_scitani_bezdomovcu
- https://is.jabok.cz/th/6281/jabok_b/Bakalarka_konecna_vytisk_1.pdf
- <http://druhapraha.cz/tema/Kolonie%20Sedmidomky,%20Pod%20Bohdalcem%20a%20Na%20Slatin%C3%A1ch>
- <https://www.novinky.cz/domaci/433127-v-praze-vari-bezdomovkyne-doufaji-take-v-normalni-zivot.html>
- <https://www.novinky.cz/zena/styl/332401-neviditelne-zenske-bezdomovectvi.html>
- www.Jakodoma.org